

MŮJ ROK

1975

Můj rok 1975

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.knihynastole.cz
www.albatrosmedia.cz

Martina Rybičková, Jiří Rybička
Můj rok 1975 – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2024

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

OBSAH

Úvodem	4
Kultura	18
Literatura	20
Film	36
Divadlo	51
Hudba	54
Televize a rozhlas	71
Realita všedního dne	75
Společnost	76
Humor	101
Krimi a nehody	103
Móda	112
Doprava	127
Architektura	136
Sport	159
Kosmonautika, věda a technika	174
Kosmický výzkum	176
Věda a technika	185
Kalendárium 1975	188
Zdroje	232

ÚVODEM

Rok 1975 je vyhlášen jako **Mezinárodní rok ženy**. Pro Československo je ale také rokem oslav třiceti let od konce druhé světové války a k této příležitosti se u nás odhaluje hned několik pomníků. V Praze se krátce po sobě otevírají dva největší obchodní domy, Kotva a Máj, přičemž Kotva je dokonce pátým největším obchodním domem v Evropě.

Prezident Ludvík Svoboda je vážně nemocný a svůj úřad už delší dobu nezastává, proto dochází k nové volbě prezidenta. Jednomyslně vítězí Gustáv Husák, jehož podobizna pak visí vedle školních tabulí dalších 14 let.

Ve světě se uvolňuje napětí v mezinárodních vztazích, koná se **Helsinská konference** a závěrečný dokument deklarující mírovou spolupráci podepisuje 33 evropských zemí, Spojené státy a Kanada. Také finišuje společný americko-sovětský vesmírný program Sojuz–Apollo, kdy se vysoko nad Zemí spojují sovětská a americká loď a kosmonauté si symbolicky podávají ruce.

Ve Španělsku umírá generál Francisco Franco, čímž fakticky končí diktatura a země se pomalu vydává vstříc demokracii. V Anglii je zvolena Margaret Thatcher do čela konzervativní strany a stává se tak první ženou zastávající tuto funkci.

Také se ale natáčejí filmy, jezdí na dovolenou, chodí do divadla či do kina, zkrátka lidé normálně žijí. A tak se pojďme projít rokem, kdy je Helena Fibingerová vyhlášena atletkou roku, v Mostě dochází k unikátní akci, při níž se přesune celý kostel, a ve Vagónce Studénka se začínají vyrábět nové motoráky, kterými pak budeme jezdit ještě několik desítek let.

P. S. Možná že vy sami máte jiný rok narození a tuto knížku chcete dát jako dárek někomu blízkému, kdo se v roce 1975 narodil. Následující stránka je tu pro vás a vaše přání oslavenci.

Stránka pro tebe

PF 1975

ROK 1975 PODLE JINÝCH KALENDÁŘŮ

Arménský kalendář	1424
Asyrský kalendář	6725
Bengálský kalendář	1382
Berberský kalendář	2925
Buddhistický kalendář	2519
Barmský kalendář	1337
Byzantský kalendář	7483–7484
Čínský kalendář	4672 - 4673 (Dřevěný tygr / Dřevěný králík)
Etiopský kalendář	1967–1968
Gregoriánský kalendář	1975/MCMLXXV
Hebrejský kalendář	5735–5736
Hinduistický kalendář	2031–2032
Íránský kalendář	1353–1354
Islámský kalendář	1394–1395
Japonský kalendář Shōwa	50
Koptský kalendář	1691–1692
Korejský kalendář	4308
Thajský solární kalendář	2518

ČÍSLA, TABULKY A STATISTIKY

CENY POTRAVIN, SLUŽEB A ZBOŽÍ

Chléb (1 kg)	2,60 Kčs	El. sporák tříplotnový	2 800 Kčs
Mouka hladká (1 kg)	3,80 Kčs	Chladnička absorpční 75 l	1 770 Kčs
Rýže (1 kg)	5 Kčs	Pračka s odstředivkou	2 450 Kčs
Brambory (1 kg)	0,70 Kčs	Vysavač doutníkový	770 Kčs
Hovězí bez kosti (1 kg)	29 Kčs	Šicí stroj ponořovací	2 800 Kčs
Vepřová pečeně (1 kg)	30 Kčs	Televizor	4 000 Kčs
Vejce (1 ks) zimní	1,30 Kčs	Radiopřijímač	1 360 Kčs
letní	1 Kčs		
Cukr kostkový (1 kg)	8 Kčs	Oblek pánský polovlněný	752 Kčs
Kachna (1 kg)	28 Kčs	Šaty dámské vln., dl. rukáv	390 Kčs
Kapr (1 kg)	15 Kčs	Plášť dámský zimní	834 Kčs
Párek (1 kg)	25 Kčs	Hodinky náramkové	250 Kčs
Máslo (1 kg)	40 Kčs	Benzín (1 l)	4 Kčs
Olej (1 l)	25,40 Kčs	Benzín speciál (1 l)	4,30 Kčs
Mléko (1 l) 2% tučnost	1,80 Kčs	Uhlí (1 q, včetně dovozu do sklepa)	
3,5% tučnost	3 Kčs	hnědé	17,30 Kčs
Sýr Eidam 30 % (1 kg)	19 Kčs	černé	26,20 Kčs
Káva zrnková, praž. (1 kg)	160 Kčs		
Čaj (1 kg)	170 Kčs	Auto (Š100, MB1000, Octavia)	45 100 Kčs
Víno bílé (1 l)	17 Kčs	Motocykl Jawa 250 ccm	7 370 Kčs
Rum 40% (1 l)	65 Kčs	Jízdní kolo pánské cestovní	820 Kčs
Pivo 10° (1 l)	3,40 Kčs		
Čokoláda (1 kg)	90 Kčs	Jízdné	
Jablka (1 kg)	4,70 Kčs	vlak osobní (100 km)	14 Kčs
		rychlík (300 km)	58,80 Kčs

autobus (10 km)	3 Kčs	Kino běžné	4 Kčs
tramvaj (1 jízda bez přestupu)	1 Kčs	Divadlo – sedadlo v přízemí	24 Kčs
Poštovné – dopis	0,60 Kčs	Noviny (měs. předplatné)	12,70 Kčs
Stříhání vlasů	5 Kčs	Rozhlas – měsíční poplatek	10 Kčs
Ondulace <i>vodová</i>	10 Kčs	Televize – měsíční poplatek	25 Kč
<i>trvalá</i>	33 Kčs	Oběd v restauraci III. cenové skupiny (polévka, hlavní jídlo, moučník)	
			11,60 Kčs

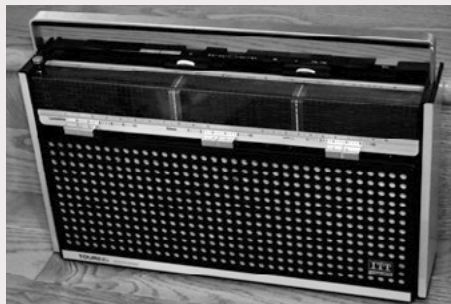
SPOTŘEBA POTRAVIN NA 1 OBYVATELE ZA ROK

Maso	81,2 kg	Mouka pšeničná	81,6 kg
Drůbež	9,7 kg	Chléb	63,6 kg
Ryby	5,6 kg	Brambory	108,3 kg
Sádlo vepř. vč. slaniny	6,0 kg	Cukr	37,6 kg
Rostlinné jedlé tuky	9,3 kg	Káva pražená	1,04 kg
Mléko	117,3 l	Ovoce	43,0 kg
Máslo	7,7 kg	Zelenina	75,0 kg
Vejce	297 ks	Pivo	142,1 l

**Průměrná měsíční mzda v socialistickém sektoru (bez JZD)
činí 2 304 Kčs, v zemědělství je to 2 217 Kčs.**

VYBAVENOST DOMÁCNOSTÍ – POČET OBYVATEL NA JEDNU VĚC

Pračka	3
Chladnička	4
Rádio	2
Televizor	3
Osobní automobil	10

OBČANSKÁ VYBAVENOST

Celkový počet tel. stanic	2 614 761
Počet veřejných tel. automatů	6 382
Počet pošt	5 086
Počet rozhl. přijímačů	3 244 915
Počet telev. přijímačů	3 689 212

BYDLENÍ

Nově postavených bytů	144 678
z toho individuální výstavba	38 579
Průměrná plocha nově postaveného bytu	45,3 m ²

ŠKOLNÍ ROK 1974/1975 V ČSSR

Studenti VŠ	122 627
Studenti SŠ všeob.	128 545
Studenti SŠ odbor.	293 718
Žáci ZDŠ	1 881 000
Počet dětí v MŠ	475 004
Místa v jeslích	71 013

Učitelé	
MŠ	34 755
ZDŠ	95 634
Gymnázia	8 236
SŠ odbor.	16 644
VŠ prof. + doc.	3 553
ostatní	13 456

KULTURA

Lidové knihovny	11 116
Divadla	85
Dokončené filmy	1 643
z toho 39 celovečerních	
Kina	3 404
Vydání knih	6 965

ZDRAVOTNICTVÍ

Počet obyv. na 1 lékaře	366
Počet lůžek na 1 000 obyv.	12,4
z toho nemocnice	7,8
Procento prac. nesch.	3,97
Prům. doba trvání nemoci	17 dní

DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ V ČESKOSLOVENSKU

Počet obyvatel (střed)	14 802 120
Narozených	289 342
Zemřelých	169 566
Přirozený přírůstek obyvatelstva	119 776
Počet sňatků na 1 000 obyvatel	9,5
Počet rozvodů na 100 sňatků	22,9

NEJOBLÍBENĚJŠÍ CHLAPECKÁ JMÉNA

Petr	7 867
Martin	6 417
Jiří	5 702
Pavel	5 418
Jan	4 880
Tomáš	4 328
Michal	3 114
David	3 072
Roman	2 958
Jaroslav	2 656

NEJOBLÍBENĚJŠÍ DÍVČÍ JMÉNA

Jana	5 930
Petra	4 854
Lenka	4 221
Martina	3 989
Eva	2 892
Kateřina	2 843
Monika	2 689
Hana	2 643
Markéta	2 363
Jitka	2 249

NARODILI SE

U NÁS

David Výborný , hokejista	22. ledna
Václav Prospal , hokejista	17. února
Jiří Novák , tenista	22. března
Lenka Šmídová , jachtařka	26. března
Sandra Pogodová , herečka	16. dubna
Pavel Horváth , fotbalista	22. dubna
Jiří Václavek , redaktor a moderátor	24. dubna
Elen Černá , prov. Valentová , moderátorka a modelka	5. května
David Kostelecký , sportovní střelec	12. května
Marek Malík , hokejista	24. června
Květa Peschke , tenistka	9. července
Klára Cibulková , herečka	24. července
Petr Čajánek , hokejista	18. srpna
Marek Epstein , scenárista	30. září
Petr Pála , tenista	2. října
Linda Rybová , herečka	15. října
Matěj Hádek , herec	29. listopadu
Lenka Dusilová , zpěvačka	28. prosince

Václav Prospal

Jiří Václavek

Linda Rybová

Lenka Dusilová

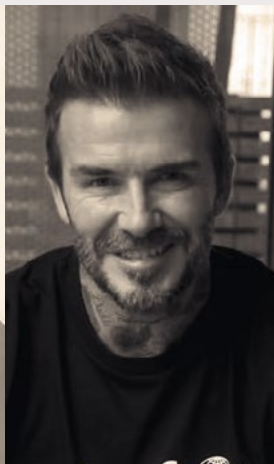
SVĚT

Andrej Bičan , slovenský herec a moderátor	4. ledna
Natalie Imbruglia , australská herečka a zpěvačka	4. února
Drew Barrymore , americká herečka	22. února
Fergie , americká zpěvačka	27. března
Johnny Galecki , americký herec	30. dubna
David Beckham , anglický fotbalista	2. května
Enrique Iglesias , španělský popový zpěvák	8. května
Angelina Jolie , americká herečka a režisérka	4. června
Elizabeth Reaser , americká herečka	15. června
Marcel Merčiak , slovenský sportovní komentátor	31. srpna
Gala , italská zpěvačka	6. září
Ashley Fisher , australský tenista	25. září
Kate Winslet , britská herečka	5. října
Milla Jovovich , americká herečka	17. prosince
Sia Furler , australská zpěvačka a skladatelka	18. prosince
Tiger Woods , americký golfista	30. prosince

Drew Barrymore

David Beckham

Enrique Iglesias

Milla Jovovich

ROK DŘEVĚNÉHO ZAJÍCE

11. ÚNORA 1975 – 30. LEDNA 1976

Jak tvrdí jedno čínské přísloví, zajíc je tvorem, jemuž nikdy nechybí hlad a chuť pást se, zároveň však nikdy z pastvy neodhání jiné. Zajíc zkrátka zosobňuje pravou toleranci, laskavost a přátelskou družnost. A k pochopení druhých mnohdy nepotřebuje ani žádná slova. Symbolizuje půvab, oplývá vybranými způsoby, zdravým úsudkem a vztahem ke krásě. Rok 1975 je podle čínského horoskopu rokem Dřevěného Zajíce.

Lidé narození v tomto znamení jsou nesmírně jemní, citliví, bez váhání pomáhají druhým. Bývají velmi inteligentní a spolehliví. Stmelují kolektiv a mají silné sociální citění. Jako učitelé vynikají a své žáky umí nadchnout a zaujmout. V zaměstnání jsou skvělými diplomaty a dokážou si získat důvěru ostatních.

Zajíci jsou něžní, věrní, romantičtí a milující partneři. Vůči svým protějškům jsou pozorní, občas i trochu náladoví. Pro svoji opatrnost a zdrženlivost mohou působit rezervovaně, jsou však citlivější, než se může zdát. Vyhovuje jim klidný a harmonický život. Milují svoji rodinu a domov, tam mají svůj bezpečný přístav.

Josef Laufer

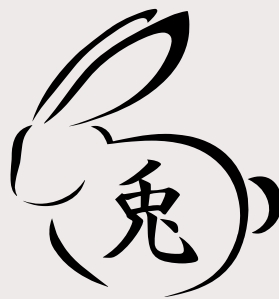
Gina Lollobrigida

Kate Winslet

Johnny Depp

Přestože jsou velice pilní, není pro ně kariéra tím nejdůležitějším. Protože jsou týmoví hráči, málokdy je najdete ve vedoucích pozicích. Do otevřeného boje nikdy nejdou, jejich silnou stránkou je strategie a chytrá, taktická průprava. Svých záměrů docílují mírumilovně a bez zbytečné námahy. Díky své vnímavosti dokážou podchytit skryté úmysly druhých. Umějí ale taky obratně manipulovat, aby dosáhli svých cílů.

S opatrností to Zajíci někdy přehánějí, neradi podstupují rizika a bývají nedůvěřiví. Nejradiěji sází na jistotu. Když se jim něco nelíbí, dokážou být pěkně kousaví či cyničtí. Také umějí poměrně zdatně předstírat hněv nebo lhát, a to když potřebují zjistit pravdu.

Zajíci pod vlivem dřeva jsou hodně ostražití, rezervovaní a plaší. Také bývají mnohem kritičtější a pracovitější než ostatní Zajíci. Pokud dojde ke konfliktu, jsou tito Zajíci nejbojovnější a nejodvážnější ze všech.

ŽIVOT S OSTATNÍMI ZNAMENÍMI

Mezi **Krysou** a Zajícem k žádným větším konfliktům nedochází, navzájem se respektují. Ovšem tento vztah nepřinese ani žádnou hloubku.

Ve spojení s **Buvolem** nachází Zajíc potřebnou jistotu a zajištění. Dokáže-li Zajíc snášet některé Buvolovy výstřelky nálad, mohou mít pěkný vztah.

Mezi **Tygre**m a Zajícem to bude bouřlivější. Obě strany musí mít dostatek trpělivosti a pochopení, přesto se konfliktům neubrání.

Zajíc se **Zajícem** je žhavý svazek. Trvalost vztahu se určit předem nedá, avšak jednoznačně vytvoří dobrý tým a navzájem se skvěle doplňují.

Vztah s **Drakem** je sice založen na kompromisech, ale může fungovat. Zajíc totiž dokáže Drakovi nabídnout dostatek respektu a pochopení.

Had a Zajíc k sobě nemají příliš blízko. Navzájem se nijak neobohatí, ale ani si nevadí a vzájemně se neruší.

Aktivní **Kůň** je pro rezervovaného Zajíce lákadlem a prožije s ním spoustu dobrodružství. Ovšem na dlouhodobější a hlubší vztah to většinou nestačí.

Koza a Zajíc k sobě zapadnou jako dílky puzzle. Jejich vztah je skvělý, žádné přání nezůstává nesplněno.

Chytré **Opici** by se měl důvěřivý Zajíc raději vyhýbat. Zajíc nemá v tomto vztahu šanci, Opice bude mít navrch a bude Zajíce vodit za nos. A Zajíc se nechá.

Společenský **Kohout** a tichý Zajíc nemají mnoho společného. Kohout nemá pochopení pro Zajíce a ani Zajíc pro Kohouta.

Ideálním partnerem pro Zajíce je **Pes**. Tato dvě znamení jsou na stejné vlně, skvěle si rozumí a berou velké ohledy na potřeby toho druhého.

Vepř a Zajíc tvoří veselou dvojici, která se navzájem podporuje a vychází si vstříc. Oba mají podobné cíle a touhy a společně se jim je daří naplňovat.

SLAVNÍ NAROZENÍ V ROCE ZAJÍCE

Josef Laufer, Marcela Holanová, Henry Miller, Gina Lollobrigida, Brad Pitt, Donnie Yen, William Baldwin, Robert Shaw, Ian McKellen, Treat Williams, Karen Allen, Drew Barrymore, Kurt Russell, Nicolas Cage, Anjelica Huston, Milla Jovovich, Stellan Skarsgård, Kate Winslet, Michael Keaton, Janet Leigh, Orson Welles, Ian Watkin, John Hurt, Freddie Jones, Harvey Keitel, Stephen Tobolowsky, Greg Kinnear, Johnny Depp, Paul Hogan, Dermot Mulroney, Mike Myers, Sidney Poitier, Anthony Quinn, Tony Roberts, Richard Thomas, Robin Williams, Bridget Fonda, Lauren Holly, Whitney Houston.

MENŠINOVÉ ZNAMENÍ: DŘEVĚNÝ TYGR

Ti, kteří se narodili ještě před 11. únorem, patří do znamení Dřevěného Tygra.

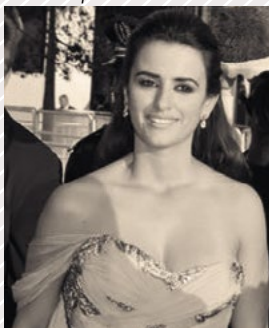
V tomto znamení se rodí často vůdcové nebo revolucionáři. Tygři bývají popudliví, těžko se přemáhají a velmi neradi se podřizují druhým, natož autoritám. Zpravidla to jsou nedisciplinovaní šťouralové. Přitom na své okolí působí mnohdy až neodolatelně. Sami neumí poslouchat, ale od ostatních poslušnost vyžadují. Pravdu do očí se Tygrům z obav před následky nikdo neodvážuje říct.

Lidé ve znamení Tygra často předbíhají svou dobu, pohrdají zažitými společenskými konvencemi. Milují povolání spojená s rizikem. Nemají přímo zájem o peníze, ale přesto mohou být i v oblasti financí úspěšní. Kvůli jejich ztřeštěnosti a náladovosti končí jejich vztahy krachem, přesto jsou schopni velké lásky a dokážou být citliví.

Tygři ve dřevě mají smysl pro povinnost, věrnost a oddanost. Často jsou chladnokrevní, uzavření a zádumčiví, ale za své zájmy a za ty, které mají rádi, se dokážou porvat. Svou lásku brání do roztrhání těla.

Ve znamení Tygra se narodili například Penélope Cruz, Adam Baldwin, Tom Cruise, Wesley Snipes, Ralph Fiennes, William Sadler, Charles S. Dutton, Jodie Foster, Arnold Vosloo, Ryan Phillippe, Demi Moore, Joaquin Phoenix, Derek Jacobi, Matthew Broderick, Ronny Cox, Emilio Estevez, David Graf, Alec Guinness, William Hurt, Christopher Lloyd.

Penélope Cruz

Wesley Snipes

Demi Moore

David Graf

KULTURA

EMI
2375A

Bohemian Rhapsody

(Mercury)

B. Feldman
& Co Ltd.,
T/AS Trident
Music

Produced by
Queen &
Roy Thomas
Baker

©1975
Queen

All rights of the manufacturer and of the
owner of the recorded work reserved.
Unauthorised public performance,
broadcasting and copying
of this record prohibited.

Made in
Gt. Britain

EMI
2375

LITERATURA

Československá literatura je stále rozdělena na tu schválenou, vycházející u nás, a pak zakázanou, publikovanou v zahraničí. Věra Sládková se v Československu potýká s **Pluky zla**, zatímco v Kanadě si Josef Škvorecký užívá **Prima sezónu**. Za československými hranicemi to vůbec literárně žije. Svá místa na univerzitách si vymění Hostující profesori, literární hrdinka Aurora Greenwayová platí Cenu za něžnost a Agatha Christie nechává zemřít slavného detektiva Hercula Poirota. Pojďme se zatoulat do temných detektivních uliček, vyplout na daleké historické a dobrodružné cesty nebo odpozorovat něco z výchovy dětí od primitivních kmenů jihoamerických indiánů.

Vychází druhý díl autobiografického románového triptichu *Malý muž a velká žena* Věry Sládkové, české spisovatelky a básnířky. Toto nejvýznamnější autorčino dílo je postupně vydáváno v letech 1974–1982. První díl *Poslední vlak z Frývaldova* byl vydán v roce 1974, druhý díl **Pluky zla** vychází v roce 1975. Třetí díl *Dítě svoboděnky* se objeví až v roce 1982, a to v prvním souborném vydání všech tří románů pod souhrnným názvem *Malý muž a velká žena*.

Sama Věra Sládková prožila dětství v Sudetech, kde na vlastní kůži zažívala spory mezi tamními Čechy a Němci, a také sledovala nástup henleinovců v pohraničí. Své zážitky pak promítá do tohoto románu z pohledu malé Věry. V románu **Pluky zla** se z Věry stává už dospívající dívka, která se se svým otcem Josefem Pumplmě a nevlastní matkou Annou Urbanovou ocitá v protektorátním Brně těsně před koncem druhé světové války. Románem se později inspiroje Karel Kachyňa a natočí seriál s názvem *Vlak dětství a naděje*. Přestože seriál vznikne v roce 1985, na televizních obrazovkách se objeví až na jaře roku 1989.

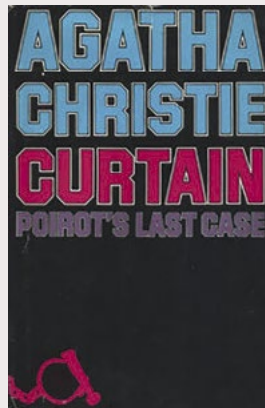
Také spisovatel **Mirko Pašek** se pouští do druhého dílu, a to své *Oklahomské trilogie*. Román nese název **Ztracená prémie**. Děj této volné trilogie (*Muž pro Oklahomu*, 1972, *Ztracená prémie* a *Děvče pro Oklahomu*, 1980) je zasazen do Spojených států koncem 19. století, do období osidlování jihozápadu Severní Ameriky a vytlačování původních indiánských obyvatel. Příběh druhého dílu se odehrává na pozadí oklahomských závodů o půdu (tzv. lands runs), konkrétně toho z roku 1893, kdy šlo o zabírání půdy Čerokíů. Americká vláda tehdy přinutila Čerokie opustit svou zemi a zájemcům o půdu nabídla šanci ji získat. Na stránkách románu sledujeme zběsilé závody, kde si každý chce pro sebe urvat kus země, a někteří se pro něj nezdráhají ani vraždy. Ne všechny české knihy ale mohou vycházet v Československu, a tak někteří, u nás nepovolení autoři publikují v zahraničí. U **Josefa Škvoreckého**, který už několik let žije v Kanadě, to není překvapením. Ve svém exilovém nakladatelství '68 Publishers v Torontu vydává soubor šesti povídek pod názvem **Prima sezóna**. U nás kniha poprvé vyjde až v roce 1990. V povídkách poznáváme gymnaziálního studenta Daniela Smiřického (inspirovaného autorovými vzpomínkami na svá studentská léta) a sledujeme jeho neúspěchy u dívek na pozadí dramatických událostí druhé světové války. Podle knihy natočí režisér Karel Kachyňa v roce 1994 stejnojmenný český televizní seriál. Josef Škvorecký tento rok nezahálí a ve svém nakladatelství vydává ještě tragikomickou detektivku **Konec poručíka Borůvky**. V již třetí knize s kriminalistou Borůvkou se během šesti povídek přeneseme do Prahy konce šedesátých let okupované ruskými vojáky. Zločiny nabírají politické rozměry, na které začíná být poručík krátký, až uvízne v sítích Státní bezpečnosti. Borůvka však se zločinci odmítá spolupracovat, a tak jeho kariéra spěje k neodvratnému, nepříliš dobrému konci.

V holandském Haarlemu vychází druhá část třísvazkového díla **Antonína Kratochvila** *Žaluji – Žaluji 2. Vrátit slovo umlčeným*. Kratochvil se v celé trilogii věnuje největším případům zločůle a zločinům proti lidskosti, které páchala československá komunistická justice a státní orgány v padesátých

letech 20. století. Druhý díl popisuje osudy československé inteligence a její systematickou likvidaci. V Československu vychází všechny tři díly v roce 1990.

ZAHRANIČNÍ KNIHY

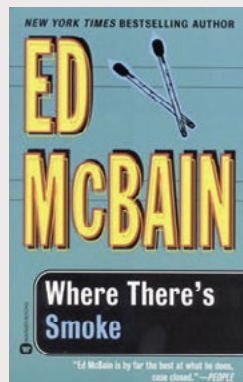
Detektivní žánr je populární v jakékoli době a nejinak je tomu v roce 1975. Věhlasná **Agatha Christie** vydává pár měsíců před svou smrtí detektivní román ***Curtain: Poirot's Last Case*** (Opona: Poslední případ Hercula Poirota), který ovšem autorka napsala už začátkem druhé světové války. V knize se Poirotův přítel Arthur Hastings vydává na detektivovo přání na zámek Styles, kde se stane svědkem několika vražd. Poirot už je velmi starý, nemůže chodit, pouze mozek mu stále slouží. Zůstává tedy celou dobu ve svém pokoji na zámku, zatímco Hastings vše pozoruje a detektivovi události následně líčí. Poirot sice ví, kdo je pachatelem, ale nemá potřebné důkazy a svému příteli pravou identitu vraha neprozradí. Hastings stále netuší, kdo by to mohl být, podezřelí jsou totiž všichni. Po poslední vraždě nalezne Hastings Hercula Poirota mrtvého. Čtyři měsíce po jeho smrti se Hastingsovi dostane do rukou Poirotův dopis, v němž mu objasní totožnost vraha, to, jak se všechny zločiny staly, i okolnosti smrti samotného detektiva. Česky vydá knihu v roce 1979 Odeon v překladu Marty Staňkové, v roce 2015 pak Knižní klub v překladu Veroniky Volhejnové.

Další detektivkou vydanou v roce 1975 je ***Blood relatives*** (Příbuzenská krev) amerického spisovatele **Eda McBaina**. Kniha je součástí série o fiktivním detektivním okrsku, známém jako 87. revír ve vymyšleném městě Isola. V příběhu nás autor přenese do zářijové noci roku 1975, kdy se na policejní stanici objeví patnáctiletá Patricia Loweryová. Je pořezaná a tvrdí, že ji a její sedmnáctiletou sestřenicí Muriel Starkovou napadl neznámý muž. Detektivové znetvořené tělo Muriel najdou a pouští se do pátrání po pachateli. Po čase Patricia začne tvrdit, že na ně zaútočil její bratr Andrew Lowery. Při

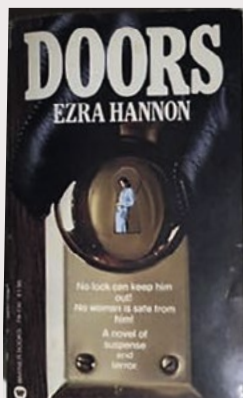
výslechu rodiny vyjde najevo, že si Muriel psala deník, který však záhadně zmizel. Začíná se ukazovat, že vztahy v rodině nejsou v nejlepším pořádku. Česky vyjde kniha poprvé v roce 1983 v nakladatelství Melantrich v překladu Hanuše Karlacha. V roce 1978 se dílo dočká i filmové adaptace v režii Clauda Chabrola.

Ed McBain vydává v tomto roce ještě další dvě knihy, detektivku **Where There's Smoke** (český název je *Beznadějný případ*) a krimi román **Doors** (Dveře), který ovšem podepisuje pseudonymem Ezra Hannon (později kniha vyjde už pod jménem Ed McBain). Ono ale McBainovo vlastní jméno zní Salvatore Lombino a knihy vydává také pod pseudonymy Hung Collins, Richard Marsten, John Abbot a Curt Cannon.

V červnu 1975 umírá švédský spisovatel **Per Wahlöö**, a tak poslední román z desetidílné série s policejním komisařem Martinem Beckem s názvem **Terroristerna** (Teroristé) dokončuje **Maj Sjöwall** sama. Česky kniha vyjde poprvé v překladu Dagmar Hartlové v roce 1983.

S policistou Martinem Beckem se tedy rozloučíme jeho posledním případem, kdy se stává šéfem speciálního týmu policistů, jejichž úkolem je zabránit předpokládanému teroristickému útoku na amerického senátora během jeho návštěvy Švédska. Kromě příprav na tuto složitou operaci navíc vyšetřuje

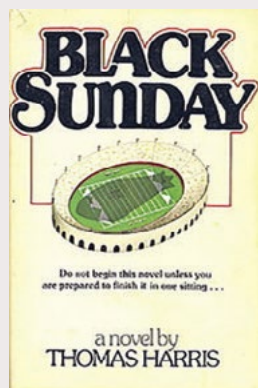
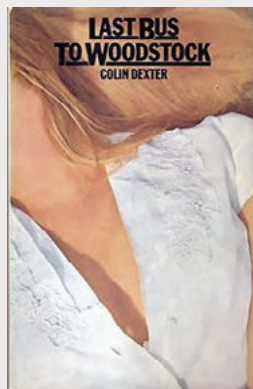

vraždu bohatého producenta pornografie, který obchodoval s drogami.

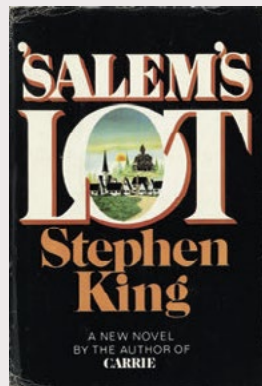
Ve švédsko-německé koprodukcii je na motivy románu natočen v roce 1994 film s názvem *Stockholm Marathon*. Dějem románu se víceméně jen inspiruje, všechny hlavní postavy z knihy se zde ale objeví.

Anglický spisovatel **Colin Dexter** vydává svůj první detektivní román **Last Bus to Woodstock** (Poslední autobus do Woodstocku), první ze třinácti knih o inspektoru Morsovi. Dvěma kamarádkám ujede v Oxfordu poslední autobus do Woodstocku, a tak jedou stopem. Později v noci je však jedna z nich

nalezena zavražděná. Podezřelých je mnoho a cestu z tohoto zamotaného klubka hledá inspektor Morse. Český vyjde kniha v roce 2006 v překladu Aleny Rovenské. Americký spisovatel **Thomas Harris** nás zase ve svém prvním románu **Black Sunday** (Černá neděle) zavede do jádra teroristické organizace. Ta se chystá k atentátu na amerického prezidenta během Super Bowlu v New Orleans, přičemž mají zahynout i tisíce dalších lidí. Teroristům jsou však na stopě agenti izraelské špiónážní služby. Harris tento příběh napsal poté, co sledoval Mnichovský masakr v roce 1972, kdy palestinská skupina Černé září (Black September) unesla a následně zavraždila jedenáct izraelských sportovců. V roce 1977 natočí podle knihy režisér John Frankenheimer film s Robertem Shawem a Brucem Dernem v hlavních rolích. Harris se však proslaví hlavně svými dalšími knihami s Hannibalem Lecterem. Český vyjde kniha v roce 2002 (Alpress) v překladu Veroniky Javorkové.

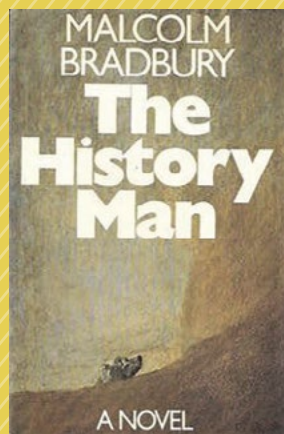
Do temného hororu se pouští americký spisovatel **Stephen King**. V románu **Salem's Lot** (Prokletí Salemu) sledujeme Bena Mearse, který se vrací do Nové Anglie do Jerusalem's Lotu. Po několika úmrtích se ve městě začnou objevovat upíři, až zamoří celé město. Ben s nimi statečně bojuje, nakonec ale z města i s kamarádem uteče. Po letech se vrátí a město zapálí. Český kniha vyjde poprvé v roce 1994 v překladu Lindy Bartoškové. Tato upířská tematika inspirovala filmové tvůrce dokonce ke třem adaptacím románu, filmy s totožným názvem vzniknou v roce 1979 (režie Tobe Hooper), 2004 (režie Mikael Salomon) a 2023 (režie Gary Dauberman).

Trochu nadpřirozena vnáší do svého díla britský spisovatel **Frederick Forsyth**, když jako vánoční dárek pro svoji manželku napíše novelu ***The Shepherd*** (Pastýř). V povídce čerpá ze svých osobních zkušeností z Královského letectva (Royal Air Force; RAF). Autor vypráví o pilotovi letounu De Havilland Vampire vracejícím se na Vánoce 1957 domů, a to z letecké základny v severním Německu na základnu do východní Anglie. Během letu se na stroji vyskytne porucha. Letec se ztratí v mlze, ubývá mu palivo, ale nakonec ho zachrání tajemný pilot, když ho doveče jako pastýř své ovce na záložní letiště Minton. Po přistání se dozví, že tento zachránce je Johnny Kavanagh, válečný pilot RAF, který však přesně před 14 lety zmizel při vánočním letu nad Severním mořem. Česky vyjde kniha v roce 1996 v překladu Martina Verneru.

TROCHA SATIRY A HUMORU

Nejen zločiny a vraždy hýbou literárním světem, spousta čtenářů se raději třeba zasměje a pobaví. A přesně na takovou zábavnou notu jsou laděny dva univerzitní romány. Nejznámější román anglického spisovatele **Malcolma Bradburyho** nese název ***The History Man*** (Bořitel dějin). V této satíře si Bradbury bere na paškál moderní univerzity, které se stavěly v Anglii ve 20. století. Seznámíme se s pokryteckým Howardem Kirkem, docentem sociologie na fiktivní univerzitě ve Watermouthu, který neváhá komukoli poradit, s intrikami je jedna ruka a rozumí si se studentkami. Podle knihy natočí v roce 1981 stanice BBC úspěšný seriál. V češtině vyjde kniha v roce 2016 v překladu Petry Martínkové. Dalším univerzitním románem a klasikou je kniha ***Changing Places*** (Hostující profesori) britského prozaika **Davida Lodgeho**. Podtitul zní *Příběh dvou kampusů*, a je

David Lodge
CHANGING PLACES

A Novel

tak literární narážkou na *Příběh dvou měst* Charlese Dickense. Autor vypráví o půlroční výměně pedagogů mezi fiktivními univerzitami v Anglii a Kalifornii. Philip Swallow, konvenční britský akademik, obdivuje americký způsob života, zatímco špičkový americký profesor Morris Zapp souhlasí s odjezdem do Anglie jen kvůli odložení rozvodu. *Hostující profesori* (česky vyjde v roce 1980 v překladu Mirka Čejky) je první román z trilogie – následují *Small World* (1984, česky Svět je malý) a *Nice Work* (1988, česky Pěkná práce), v nichž se znovu objevuje několik stejných postav.

Pozdější nositel Pulitzerovy ceny **Larry McMurtry** stvoří v uznávaném románu ***Terms of Endearment*** (Cena za něžnost) dvě nezapomenutelné postavy, jež si získají srdce čtenářů a následně i filmových diváků po celém světě: Auroru Greenwayovou a její dceru Emmu. Kolem ovdovělé Aurory se točí několik oddaných nápadníků, ona však veškerou energii věnuje své dceři Emmě. Zdá se, že má Aurora vše pod kontrolou, dokud před ni život nepostaví dvě výzvy: nejdřív se Emma rychle vdá, aby mohla před matkou utéct, a pak dostane rakovinu, jíž Emma nakonec podlehne. I přes napjatý a emocionálně vypjatý vztah jsou si Aurora s Emmou velmi blízké. Filmová adaptace románu, kterou režíruje James L. Brooks a v níž hrají Shirley MacLaine, Debra Winger, Jack Nicholson, Danny DeVito či John Lithgow, má premiéru v roce 1983 a získá celkem pět Oscarů, mimo jiné i za nejlepší film.

Kritiky uznávaný americký židovský spisovatel **Saul Bellow** (vlastním jménem Solomon Bellows) píše román ***Humboldt's Gift*** (Humboldtův dar), za který v roce 1976 získá Pulitzerovu cenu. Díky tomuto dílu o Bellowově přátelství s básníkem Delmorem Schwartzem, v němž autor zkoumá měnící se vztah umění a moci v materialistické Americe, mu je také udělena Nobelova cena za literaturu. V románu sledujeme kariéru dvou spisovatelů, von Humboldta Fleishera (v podstatě Schwartze) a jeho chráněnce Charlieho Citrina (Bellowa).

Fleisher touží pozvednout americkou společnost prostřednictvím umění, ale umírá, aniž by dosáhl jakéhokoli úspěchu. Citrine naopak vydělává svým psaním spoustu peněz, zejména díky divadelní hře, jejíž klíčovou postavu vytvoří podle Fleishera. V jedné části knihy Humboldt říká, že cena je jen fiktivní novinové ocenění, jež udělují podvodníci a analfabeti. Při přebírání Pulitzerovy ceny je pak Bellow na tento popis dotázán. Spisovatel se však jen zasměje a oznámí, že cenu přijme „v důstojném tichu“.

Román americké spisovatelky **Judith Rossner** ***Looking for Mr. Goodbar***

získá uznání kritiky a stane se bestsellerem deníku New York Times.

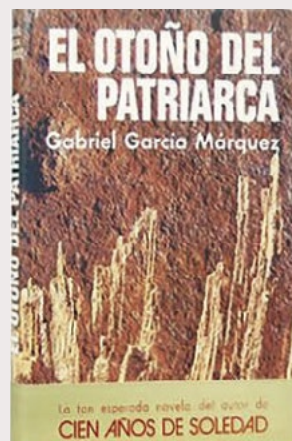
Na prvním místě zde zůstane tři týdny a celkově se udrží v žebříčku po celých 36 týdnů. Prodá se přes čtyři miliony výtisků. Mladá Theresa Dunnová žije v New Yorku, kde přes den učí sluchově postižené děti. Noci však tráví v temnělých barech a vyhledává krátkodobé známosti, v nichž jde jen o jedno. Když se konečně snaží začít nový život, je zavražděna tulákem, kterého pozvala k sobě domů. Filmová práva na román koupí společnost Paramount Pictures za čtvrt milionu dolarů. Film, který je uveden v roce 1977, režíruje Richard Brooks a hrají zde Diane Keaton či začínající Richard Gere. Judith Rossner není filmovým ztvárněním vůbec nadšena, nicméně oceňuje výkon Diane Keaton.

Kolumbijský spisovatel a novinář **Gabriel José**

García Márquez vydává knihu ***El otoño del patriarca***

(Podzim patriarchy). Román, který autor označuje za „báseň o samotě moci“, je traktátem o životě věčného diktátora, archetypálního karibského tyrana. Za předlohu Márquezova fiktivního diktátora poslouží autorovi několik skutečných vůdců včetně Gustava Rojase Pinilly z jeho kolumbijské vlasti, španělského generalissima Francisca Franca (román psal v Barceloně) a venezuelského Juana Vicenteho Gómeze.

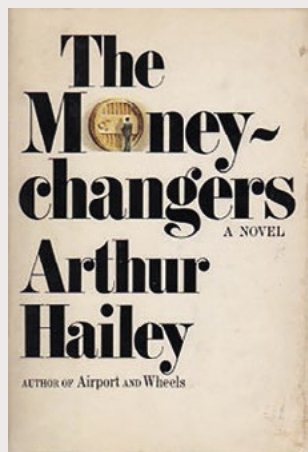
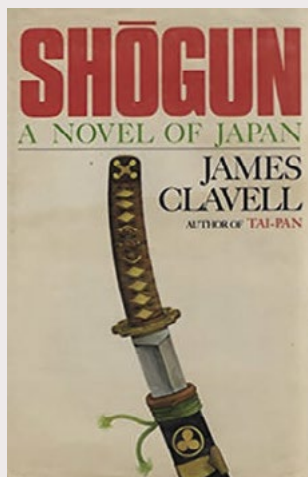
Vznikne tak univerzální příběh o katastrofálních důsledcích koncentrace moci v rukou jediného muže. Jedním z nejvýraznějších aspektů je důraz

na božské postavení hlavního hrdiny a na nepochopitelnou úctu a respekt, s nimiž k němu jeho lid vzhlíží. Podle průzkumu španělského knižního institutu se *Podzim patriarchy* stává nepříliš překvapivě nejoblíbenější knihou prodávanou ve Španělsku v roce 1975. Česky kniha vyjde v roce 1978 (Odeon) v překladu Josefa Forbelského.

Na japonské ostrovy nás přenese anglický spisovatel **James Clavell** v románu ***Shogun*** (Šógun), chronologicky první knize z cyklu *Asijská saga*. Fiktivní příběh o vzestupu budoucího šóguna Iejasua Tokugawy se odehrává někdy kolem roku 1600 ve feudálním Japonsku, a to z pohledu anglického námořníka Johna Blackthorna, jehož postava je inspirována skutečným námořníkem Williamem Adamsem. Poté, co lodivod a dočasný kapitán John Blackthorne (jemuž Japonci říkají Andžin, tedy lodivod) ztroskotá na japonském pobřeží, vstoupí do služeb mocného válečníka Toranagy vládnoucího v regionu Kantó. Navzdory původnímu nepřátelství si Blackthorne nakonec získá respekt svého okolí a sám také pochopí japonskou kulturu. Podle románu se v roce 1980 natočí televizní minisérie *Šógun* (česky také jako *Zajatec japonských ostrovů*), kde v hlavních rolích uvidíme Richarda Chamberlaina, Toširó Mifune, Joko Šimadu a Johna Rhys-Daviese. Kromě toho kniha poslouží i jako inspirace pro muzikál a několik počítačových her. V roce 2024 pak uvede produkční společnost FX desetidílný seriál *Šógun*.

Napětí do svých děl vnáší nesmrtelný **Arthur Hailey**, původem britský spisovatel žijící od roku 1969 na Bahamách (kvůli nižším daním). V roce 1975 vydává svůj další bestsellerový román s názvem ***The Moneychangers*** (Penězoměnci). Děj se tentokrát točí kolem politiky uvnitř velké americké

banky. Ocitneme se ve světě peněz, bohatství, ale i úpadku, kde sledujeme boj o pozici generálního ředitele banky First Mercantile American. Český kniha vyjde v roce 1981 (Práce) v překladu Luby Pellarové.

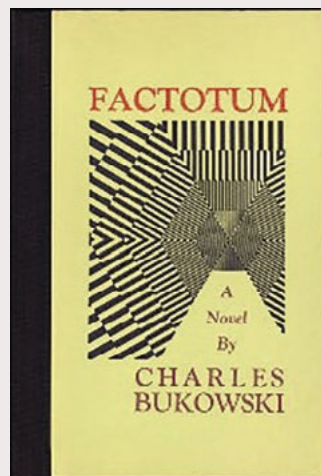
Podle románu pak televize NBC natočí minisérii, kterou na obrazovky uvede v prosinci 1976.

Do úplně jiných vod nás zavede americký spisovatel a básník **Charles Bukowski**. Jeho druhý román s názvem **Factotum** (Faktótum) je plný vulgarismů, protkaný značnou dávkou cynismu i osobitého humoru.

Slovem „faktótum“ se označuje člověk, který dovede vše obstarat. V knize jím je Henry Chinaski, autorova oblíbená autobiografická postava, alkoholik, rváč a spisovatel neustále hledající nová zaměstnání,

odkud je propouštěn pro svou značnou nespolehlivost. V tomto duchu se v podstatě odvíjí celý děj knihy, kdy Henry střídá zaměstnání, města a ženy. Jediné, co se nemění, je jeho láska k alkoholu. Bukowski román věnuje svým přátelům Johnu a Barbaře Martinovým, zakladatelům Black Sparrow Press (což je vydavatel této knihy i mnoha dalších Bukowského děl). Český kniha vyjde v roce 1992 a 2002 v překladu Jana Jařaba. V koprodukcí USA/Norsko/Francie/Německo se norský režisér Bent Hamer pustí v roce 2005 do filmové adaptace.

Maďarský spisovatel **Imre Kertész** píše chmurný román **Sorstalanság** (Člověk bez osudu). V tomto svém prvním díle, podobně jako dalších, se věnuje pronásledování Židů během holocaustu. Sám to poznal na vlastní kůži, když byl kvůli svému židovskému původu v roce 1944 deportován přes Osvětim-Březinku do koncentračního tábora Buchenwald. Patnáctiletý György žije v Maďarsku ve 40. letech. Jeho otce odvezou do koncentračního tábora a po čase tam skončí také sám György. Na radu jiného vězně z tábora tvrdí, že mu je šestnáct let, což mu v tu chvíli zachrání život, protože děti do patnácti let nacisté rovnou popravují. György nelidské podmínky přežije a po skončení války se vrátí domů. Tam však téměř nikdo nepřežil. Chlapec má pocit,

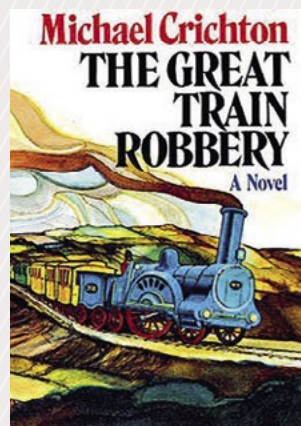
že ztratil kus sebe, že přišel o svou identitu. Za své knihy s židovskou tematikou obdržel Kertész v roce 2002 Nobelovu cenu za literaturu. Česky vyjde román v roce 2003 v překladu Kateřiny Pošové, v roce 2005 se podle něj natočí stejnojmenný film.

Do hluboké historie zabrousí německý spisovatel a historik umění **Herbert Wotte** a napíše románovou biografii ***Magellans Reise um die Welt*** (Magellanova cesta kolem světa). V knize popisuje první cestu slavného portugalského mořeplavce Fernãa de Magalhãese (latinsky Magellan) kolem světa, jak se mu podaří i přes překážky uskutečnit svůj tajný sen obeplout zeměkouli a roku 1519 vyrazí na cestu s flotilou pěti karavel a posádkou čítající kolem 250 námořníků. Svého úspěchu se ale nedožije, protože padne roku 1521 v boji s domorodci na ostrově Mactan na Filipínách. Magalhãesův úkol dokončuje kapitán Juan Sebastian d'Elcano a po třech letech a 29 dnech doplouvá s torzem flotily do cíle. Ačkoli se d'Elcano snaží, aby bylo Magalhãesovo jméno zapomenuto, nepodaří se mu to, neboť „čin platí víc než sláva“, jak se píše na konci románu. Česky knihu vydá Albatros v roce 1986 v překladu Julie Heřmanové-Kohnové.

Jeden z nejvýznamnějších amerických spisovatelů **Edgar Lawrence Doctorow** nás v románu ***Ragtime*** (česky v překladu Jiřího Joska vyjde v roce 1982) zavede do historie Spojených států na úplném začátku 20. století. Ocitáme se v období ekonomického rozmachu, velké migrace obyvatelstva a zrodu hudebního stylu ragtime. Kromě smyšlených postav se v mnohohrstevném, spleťtém románu objevují některé skutečné postavy jako třeba Henry Ford, Sigmund Freud, Harry Houdini či Carl Jung. Podle knihy natočí v roce 1981 Miloš Forman stejnojmenný film, který je následně nominován na osm Oscarů.

Napínavý příběh na základě skutečné události přináší ve svém bestsellerovém románu ***The Great Train Robbery*** (Velká vlaková loupež) **Michael Crichton**. Jde o autorovo čtvrté dílo, které vydává pod vlastním jménem (pod pseudonymem už vydal dalších třináct románů). Crichton nás zavede do Londýna v polovině 19. století, kde šlechtic a zloděj Edward Pierce plánuje

ukrást zásilku zlata v hodnotě více než dvanácti tisíc liber. A to z vlaku projíždějícího Anglií. Příběh je inspirován skutečnou loupeží zlata z 22. května 1855. Filmovou adaptaci s názvem *První velká vlaková loupež* sepíše a režíruje sám Crichton v roce 1978. Česky vyjde kniha pod názvem *Čtyři klíče* taktéž v roce 1978 (Mladá fronta) v překladu Jaroslava Kořána. Michael Crichton napíše ještě spoustu úspěšných knih, přičemž mnoho z nich se dočká filmových ztvárnění (například *Jurský park* či *Pojídači mrtvých* – předloha filmu *Vikingové*).

ZA PLANETU ZEMI

Vycházejí také knihy s ekologickou tematikou. Jednu z prvních ekologických utopií pod názvem ***Ecotopia: The Notebooks and Reports of William Weston*** (Ekotopie: Deníky a záznamy Williama Westona) sepíše Ernest Callenbach. Toto dílo následně významně ovlivní hnutí zelených v sedmdesátých letech. Callenbach se opírá o skutečné výzkumné objevy a experimenty z amerického Západu. Setkáváme se tak s energií šetrnou k životnímu prostředí či různými působivými stavebními a dopravními technologiemi nebo videokonferencemi. Členové Callenbachovy fiktivní společnosti sice využívají vyspělé technologie, ale nepřehánějí to s nimi, protože si chtějí zachovat tělesné i duševní zdraví a také zdraví sociální a ekologické. Tato kniha dá také vzniknout pojmu „ekotopie“, jakožto subžánru science fiction a utopické literatury. Poškození životního prostředí na americkém jihozápadě stavebními a těžebními společnostmi si bere na mušku americký spisovatel **Edward Abbey** ve svém nejslavnějším díle ***The Monkey Wrench Gang***. Za symboly ničení přírody autor vydává přehradu Glen Canyon na řece Colorado a uhelnou elektrárnu Navajo v Arizoně, kde znečišťuje ovzduší. Metodami boje proti takovým společnostem popsaným v této „bibli ekoteroristů“ se posléze inspiroval spousta radikálních ochránců přírody a termínem *monkeywrenching*

se označují sabotáže prováděné ve jménu ochrany přírody. Mezi skutečnými ochránci a těmi v Abbeyho knize však nalezneme podstatné rozdíly – hrdinové románu totiž jezdí velkými auty, jedí maso, vlastní zbraně a vyhazují prázdné plechovky od piva z okének aut. V češtině kniha nevyjde.

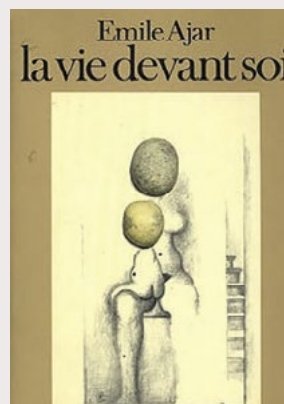
A TAKÉ ZA PRÁVA LIDÍ I ZVÍŘAT

Australský filozof **Peter Singer** se zamýšlí nad zájmy zvířat v knize ***Animal Liberation*** (Osvobození zvířat). Podle Singera nestačí uvažovat jen v teoretickém pojetí o právech zvířat, ale na jejich zájmy bychom měli brát ohled na základě toho, že jsou schopna trpět. Ve svém díle také zavádí a popularizuje výraz *speciesismus*, který poprvé použil britský psycholog, filozof a obhájce práv zvířat Richard D. Ryder, aby popsal vykořisťování zvířat lidmi. Další filozof, tentokrát francouzský, **Michel Foucault** se ve své knize ***Surveiller et punir*** (Dohlížet a trestat) věnuje úvahám nad sociálními a teoretickými mechanismy, které stály za změnami v západních trestních systémech v moderní době. Svou analýzu opírá o historické dokumenty z Francie. Americká spisovatelka **Jean Liedloff** hledá ztracené štěstí pro nás i naše děti. Ve své knize ***The Continuum Concept*** (Koncept kontinua) představuje výsledky svých výzkumů týkajících se vývinu člověka, které vychází z jejího pozorování primitivních kmenů jihoamerických indiánů. Podle teorie konceptu kontinua je k dosažení optimálního fyzického, duševního a emocionálního vývoje potřeba dítě už od porodu neustále nosit, ale u toho by měla matka vykonávat běžné činnosti. Dítě by mělo spát s rodiči, dokud samo nebude chtít odejít. Kojení a péče o dítě se podřizují potřebám dítěte, ne časovému plánu. Dítěti se projevuje láska, ale není potřeba jej přehnaně opečovávat. Pokud podle Liedloff k tomuto v raném věku nedojde, nese si pak člověk po zbytek života deprivaci, která se následně projevuje ve formě depresí, frustrací, agresivity či civilizačních chorob.

JEŠTĚ VYCHÁZÍ

Americký román pro děti o nesmrtelnosti **Tuck Everlasting** od Natalie Babbitt se dočká obrovského úspěchu, je označován za klasiku moderní dětské literatury, získá mnoho ocenění a prodá se více než pět milionů výtisků. Kniha se dočká několika adaptací, jednak ve dvou celovečerních filmech uvedených v letech 1981 a 2002, a jednak jako muzikál.

Francouzský spisovatel **Romain Gary** vydává pod pseudonymem Emile Ajar román **La vie devant soi** (Život před sebou), za který získá Goncourtovu cenu, významné literární ocenění. Toto ocenění lze získat pouze jednou za život, ale Gary jej díky publikování pod jiným jménem získá dvakrát. Jde o jediný takovýto případ v historii udílení ceny. V roce 1977 je podle románu natočen stejnojmenný film. Česky vyjde kniha v překladu Vladimíra Saudka v roce 1993.

Spisovatel Milan Kundera emigruje do Francie. Řeší tak svou bezvýchodnou situaci, kdy je od začátku sedmdesátých let bez práce, stejně jako jeho žena. V roce 1979 je pak zbaven československého státního občanství, za dva roky pak ale získá občanství francouzské.

Ve věku 52 let umírá **Emanuel Frynta**, spisovatel, básník, překladatel a kritik. Překládal především Puškina, Lermontova a Čechova. Patřil k průkopníkům tzv. nonsensové (nesmyslné) literatury – tento styl využíval hlavně v básničkách pro děti. Mnoho jeho textů zhudební Petr Skoumal a vyjdou na albech *Kdyby prase mělo křídla* (Bonton, 1991) a *Pečivo* (Bonton, 1995).

Vážení čtenáři, právě jste dočetli ukázkou z knihy Můj rok 1975.

Pokud se Vám ukázka líbila, na našem webu si můžete zakoupit celou knihu.